

Aleg. 531

Sprawozdanie

Komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za rok 1900/901.

Wysoki Sejmie!

Wychodząc z zasady, że zadaniem krajowej szkoły gospodarstwa lasowego jest kształcenie uczniów na zarządców lasów w służbie prywatnej, Komisya gospodarstwa krajowego z tego stanowiska wydaje opinię o środkach, które do tego celu prowadzić mają a które w sprawozdaniu Wydziału krajowego są wyszczególnione.

Środkami tymi są:

Wiadomości teoretyczne objaśniane praktycznie w szkółkach i lesie szkolnym i uzupełniane odpowiednimi wycieczkami do lasów sąsiednich i do wzorowo urządzonych i prowadzonych gospodarstw leśnych.

Co się tyczy wiadomości teoretycznych i rozłożenia przedmiotu w ciągu trzechletniego trwania nauk, to Komisya gospodarstwa krajowego wyraża przypuszczenie, że ilość godzin przeznaczona naukom ogólnie kształcącym w ciągu wszystkich sześciu półroczy jest prawdopodobnie za dużą, przez co uszczupla czas przeznaczony na wykład nauk zawodowych. Okoliczność ta zdaje się być potwierdzoną faktem podnoszonym z wielu bardzo poważnych stron, że wykład nauki o towaroznawstwie leśnem jest zbyt szczupłym, czego wymownym dowodem jest to, że uczniowie w tym właśnie zakresie za szczupłe wynoszą wiadomości.

Komisya gospodarstwa krajowego podnosi z naciskiem konieczność uzupełnienia wykształcenia ogólnego uczniów, przynajmniej do średniego — poziomu, zauważyć jednakże musi, że dźiać się to nie może żadną miarą na koszt fachowego wykształcenia uczniów. Zauważyć również musi, że rozmiar nauk zawodowych, które uczeń w ciągu trzechletniego a nawet dwuletniego trwania nauk zawodowych przyswoić sobie ma i powinien, ażeby z odpowiednim zasobem zawodowego wykształcenia po ukończeniu szkoły wstąpić w życie, jest tak znacznym, że tylko przy wziętej pilności przyswojonym być może, dwuletniego trwania nauk zawodowych dlatego, ponieważ rok pierwszy jest właściwie rokiem przygotowawczym i uzupełniać ma to wykształcenie, które uczeń z niższej szkoły realnej lub gimnazjalnej ze sobą przynosi. Że tak jest w szkołach tego samego typu, co lwowska szkoła gospodarstwa lasowego, dowodem plan nauk w szkołach w Möhrisch Weisskirchen i Weisswasser, który jeżeli nie za wzór służyć musi, to przecież jako stosowny przykład służyć może. Tak samo Komisya wyraża przypuszczenie, że pomnożenie ilości godzin rysunków linearnych przez wstawienie tychże w 5-tem i 6-tem półroczu na koszt uszczuplenia ćwiczeń z miernictwa jest prawdopodobnie nieracjonalnem. Nie może bowiem podzielać zdania Dyrekcyi, jakoby rysunek linearny przez ucznia znany mógł być przez jeden rok zapomnianym, natomiast podnieść musi z naciskiem, że żaden może przedmiot jeżeli ma być przez ucznia gruntownie pojętym, nie wymaga tak obszernego praktycznego objaśnienia jak miernictwo. Jeżeli ten przedmiot przez ucznia fałszywie pojętym zostanie, to przynieść musi temuż w praktyce wiele przykrych rozczarowań a właścicielowi, u którego uczeń jest zajętym, wiele strat przyspocyć może.

Komisya wyraża zdanie, że ugrupowanie przedmiotów, które poszczególnym profesorom przydzielone zostały, nie jest zupełnie racjonalnym, dzieje się to prawdopodobnie z powodu braku jednej siły nauczycielskiej, czego dowodem jest opróżniona posada profesora dla nauk zawodowych. Obsadzenie tej posady jest także z tego powodu wskazaniem, że jest ono jedyną drogą awansu dla trzech w tej szkole zatrudnionych profesorów adjunktów, z których jeden już przez 22 lat pracuje na tym samym posterunku.

Komisya podnosi z uznaniem założenie przez dyrekcję szkoły doświadczalnych szkółek leśnych na trzech, zupełnie odmiennych rodzajach gruntów, jak na piaskach lotnych w Brzuchowicach, na gruncie żyznym w Zubrzy i w ogrodzie szkolnym w Winnikach. Doświadczenia podobne w znacznej mierze przyczyniać się muszą do rozszerzenia zmysłu spostrzegawczego i krytycznego ucznia, które to zalety każdego dobrego gospodarza odznaczać powinny, a wyjść one mogą na pożytek leśnictwa i po za granicami szkoły.

W tym raz obranym kierunku powinno postępywać się dalej, ażeby pozwoli wytworzyć przy szkole lub obok szkoły stację doświadczalną leśną, w celu zbierania naukowo ugrupowanego materiału, któryby w praktyce racjonalnie mógł być spożytkowanym. Na doświadczenia bowiem podobne nie stać poszczególnego właściciela lasów, a doświadczenia czynione przez stacje leśne doświadczalne w cesarstwie niemieckim i przez stację austriacką w Mariabrunn nie mogą być z powodów łatwo zrozumiałych do naszych stosunków gospodarczych wprost stosowanemi.

Co się tyczy wycieczek zawodowych, to Komisya stwierdza brak wycieczek o szerszym pokroju w celu zwiedzania wzorowo, a racjonalnie urządzonych gospodarstw leśnych. Wycieczki podobne, urządzone w różnych okolicach kraju, przyczyniają się w niemałej mierze do zawodowego wykształcenia ucznia i bronią go przed szablonowemi pojęciami, które nigdy w gospodarstwie leśnym miejsca mieć nie mogą, a którym hołdowanie staje się kłatwą w życiu praktycznym.

Komisya gospodarstwa krajowego wyraża zapatrywanie, że przydzielanie kierownikowi zakładu prac po za zakładem w znacznej mierze odciągnąć go może od właściwego zadania kierownika i profesora (pracami temi, które dyrektorowi przydzielone zostały, są: nadzór lasów fundacyi Marynowskiego „Kłodzienko“ i prace około urządzenia lasów fundacyjnych w Winnikach, która to ostatnia przy użyciu uczniów szkoły racjonalnie wykonaną być nie może).

Pominać nie można milczeniem przydzielenia uczniów poszczególnym gospodarstwom leśnym w celu odbycia praktyki między 4-tem a 5-tem półroczem. O ile podobne urządzenie za trafne i pożyteczne uznać się musi, w razie jeżeli uczeń na racjonalnie prowadzone gospodarstwo natrafi, o tyle zarządzenie to może być bezskutecznem, jeżeli uczeń posłanym zostanie do rewiru źle prowadzonego.

Niestety wypadki podobne są dość częste, gdyż posyłać się musi ucznia nie tam, gdzieby się go posłać chciało, lecz tam, gdzie go chcą przyjąć; dlatego Komisya gospodarstwa krajowego wyraża opinię, ażeby uczniów posyłano tylko tam, gdzie możność nauczania się czegoś w zawodzie nie ulega wątpliwości; gdyby zaś kierując się tą zasadą, nie było gdzie posyłać uczniów, w takim razie wyraża Komisya opinię, że utworzenie stypendyów dla ukończonych uczniów szkoły w celu posyłania ich do wzorowo urządzonych gospodarstw leśnych w kraju i zagranicą pod warunkiem składania dyrekcji przynajmniej co miesiąca wyczerpujących raportów i prowadzenia dziennika czynności i spostrzeżeń, byłoby rzeczą wskazaną. Możliwość nauczania się byłaby w tym wypadku prawie zupełną a przekonanie się, że uczeń z praktyki nie korzysta, połączoneby było z natychmiastowem zamknięciem stypendyum. W końcu Komisya gospodarstwa krajowego wyraża zdanie, że delegowanie na egzaminatorów do końcowych egzaminów ogólnych ludzi niefachowych jest niezupełnie racjonalne i w przyszłości istnieć nie powinno.

Komisya gospodarstwa krajowego przyjmuje z uznaniem do wiadomości zapewnienie Wydziału krajowego, że poczynił kroki celem rozszerzenia budynku szkolnego, który to postulat już w roku zeszłym Komisya za konieczny do dalszego rozwoju szkoły uznała, przyczem wyraża nadzieję, że prace w tym kierunku pójdą w szybszem jak dotychczas tempie.

Komisya gospodarstwa krajowego przyjmuje do wiadomości kroki, które poczynił Wydział krajowy celem ubezpieczenia szkarpy od ulicy św. Marka i poj-

muje powody, dla których Wydział krajowy z polecenia Sejmu dotychczas się nie wywiązał.

Na podstawie powyższych uwag Komisya gospodarstwa krajowego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za rok 1900/1901.

II. Sejm wzywa Wydział krajowy, by zastanowił się, czy zmiana planu naukowego nie dałaby się przeprowadzić w ten sposób, aby uszczuplając liczbę godzin dla przedmiotów ogólnie kształcących, powiększoną została liczba godzin dla nauk zawodowych.

III Sejm poleca Wydziałowi krajowemu obsadzenie posady drugiego profesora.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu zajęcie się ubezpieczeniem stromej szkarpy od ulicy św. Marka.

Przewodniczący:

Gorayski.

Sprawozdawca:

Skotyszewski.

